

ОБЛІКОВА ІНТЕРПРЕТАЦІЯ КАПІТАЛУ

ВОЛОШИНА В.О. ЛУКАШЕНКО В.П., СТУДЕНТКИ,*
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА ІМЕНІ ПЕТРА ВАСИЛЕНКА

В бухгалтерському обліку одним з важливих його об'єктів є капітал (статутний капітал, пайовий капітал, капітал у дооцінках, додатковий капітал, резервний капітал, власний капітал). Тривалий час, в умовах адміністративно-командної системи і панування державної власності, це поняття згадувалося лише в політичній економії з негативним змістом. В той час у бухгалтерському обліку та інших економічних дисциплінах для визначення капіталу використовувалися такі терміни як ресурси, фонди, господарські засоби. Перехід економіки до ринкових відносин, встановлення і розширення міжнародних зв'язків радикально змінили відношення наших сучасників до капіталу.

Однак, як зауважує Сльозко Т.М., капітал – це категорія політичної економії, у якій визначається його зміст [1, с.105]. Тоді виникає питання: який же капітал відображається в бухгалтерському обліку? Слід зазначити, що у політекономії розглядають форми капіталу, а у бухгалтерському обліку – його види.

Сучасні науковці виділяють такі форми капіталу як економічний, культурний, людський, соціальний, адміністративний, політичний, символічний і фізичний капітал [2, с.72]. Економічна форма капіталу має грошову оцінку і відображається у системі бухгалтерського обліку.

Підходи до облікової інтерпретації капіталу узагальнено Малугою Н.М. і вони такі: основа обліку (В. Ван Гезель); основа балансу (І.Ф. Шер); виникнення подвійного запису (Я.В. Соколов); актив (П. Герстнер, І. Фішер); кредиторська заборгованість (А. Ді Піетро, А. Батардон); спосіб фальсифікації обліку (А.Т. Ватсон) [3].

У бухгалтерському обліку капітал класифікують науковці за різними ознаками, наприклад, у праці [2] - 18, у праці [5] - всього 19. Проте, серед них лише деякі можна віднести безпосередньо до бухгалтерського обліку (за складовими елементами в балансі; за фактом оплати; за правом власності) [5]; за джерелами формування, за

* Науковий керівник: Маренич Т.Г. д.е.н., професор

організаційно-правовою формою залучення; за об'єктами бухгалтерського обліку [2]).

Камінська Т.Г. робить висновок, що капітал – одна з категорій, яку чи не найширше трактує економічна теорія. На її думку у бухгалтерському обліку, не зважаючи на різноманітність форм та видів капіталу, не всі з них є його об'єктами, які відображаються в бухгалтерському балансі й засвідчують право власності на активи підприємства [2, с.63].

Основними завданнями бухгалтерському обліку власного капіталу підприємства є:

- правильне відображення формування власного капіталу та відповідність законодавчим актам;
- відображення зміни величини і структури власного капіталу;
- відображення імобілізації власного капіталу і виявлення причин її виникнення.

Поняття капітал асоціюється з поняттям «власність». У момент створення підприємства його стартовий капітал втілюється в активах, інвестованих засновниками (учасниками) й оцінюється за вартістю майна підприємства. На цьому етапі, коли підприємство ще не має зовнішньої заборгованості, облікова формула капіталу набуває вигляду: $K=A$, оскільки $Z=0$, де K – власний капітал, A – активи (вартість майна), Z – зобов'язання [4, с.400]. З урахуванням залучених коштів власний капітал (тобто капітал, який належить власникам підприємства) визначається як різниця між вартістю його майна і зобов'язаннями: $K=A-Z$.

Нормативне визначення власного капіталу закріплено в НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», згідно з яким власний капітал – частина в активах підприємства, що залишається після вирахування його зобов'язань.

З вищевикладеного випливає, що хоч категорія капіталу і ґрунтується на політичній економії, однак в обліку він має цілком реальну мету і завдання, і для їх досягнення того тлумачення капіталу, що дається в нормативних документах з бухгалтерського обліку, цілком достатньо.

Література.

1. Сльозко Т.М. Бухгалтерський облік в умовах інституційних перетворень: теорія і практика: Монографія. К.: Центр учбової літератури, 2017. 304 с.

2. Активізація кругообороту капіталу: обліково-контрольний аспект: Монографія / Т.Г. Камінська, Н.Г. Царук, О.В. Ільчак, Н.І. Гарапко, З.Ю. Мельник / За заг. ред. д.е.н. Т.Г. Камінської. Ніжин: Видавець ПП Лисенко М.М., 2015. 416 с.

3. Малуґа Н.М. Бухгалтерський облік в Україні: теорія й методологія, перспективи розвитку: Монографія. Житомир: ЖДТУ, 2005. 548с.

4. Маренич Т.Г. Бухгалтерський облік в агроформуваннях: Підручник / За ред. В.Я. Амбросова. 2-е вид., допов. і перероб. К.: ВД «Професіонал», 2005. 896с.

5. Денґа С.М. Еволюція капіталу. Вісник соціально-економічних досліджень. 2006. Вип.22. С.108-116.

ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ СТРУКТУРИ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВА

***ГРИГОРЕНКО А.С., СТУДЕНТКА МАГІСТРАТУРИ*,
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА ІМЕНІ ПЕТРА ВАСИЛЕНКА***

Сьогодні, в умовах ринкової трансформації України, одним із найважливіших чинників соціально-економічного зростання є розвиток підприємства. Але згідно з аналізом господарської діяльності, рівень управління підприємством та його державна підтримка є незадовільними і не відповідають можливостям рівня вітчизняної економіки.

Діючі організаційні структури недостатньо пристосовані та адаптовані до застосування оптимальних методів та задач управління, не налаштовані на впровадження нової прогресивної техніки. Як правило, саме шляхом удосконалення діяльності підприємства є раціональне управління його організаційною структурою. Вона являє собою сукупність взаємопов'язаних структурних підрозділів, які забезпечують ефективну діяльність та оптимальне функціонування підприємства. Проаналізувавши існуючі організаційні структури управління, виокремимо наступну систему принципів їх формування:

- єдність мети, що передбачає наявність чітко сформульованої мети або цілей підприємства;
- наявність складу та змісту функцій управління;
- функціональна замкненість підрозділів апарату управління: коло

* Науковий керівник – Грідін О.В., к.е.н., старший викладач